Ч. 171 (11.139). Львів, четвер 4. серпня 1927. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На марґінесі міських виборів.

В ч. 165 „Діла“ перевів я загальну характеристику громадських виборів у сільських громадах Східної Галичини, тепер черга зробити це з виборами в містах.

Загальна виборча атмосфера в містах була інша як по селах. В останніх з правила не було виборчих компромісів і наше населення йшло до виборів у величезній більшости випадків цілком самостійно і майже всюди віднесло побіду. Це мало місце передовсім у мішаних громадах, де проти нас стояв одноцільний польський фронт. Оскільки там приходило до компромісів, то найчастіше українська сторона виходила на цьому зовсім погано, бо або поляки одержували дуже багато мандатів, непропорціонально до своєї чисельности і сили податкової, або ми програвали вибори, бо польська сторона на своїх картках голосовання счеркувала наших кандидатів, а вписувала своїх. Польські вибори по селах, кермовані здебільша польським шовіністичним духовенством і всякими польськими підпанками, поступали по рецепті „не гонорово, але здрово“ і своїм поступком поширили значно національний антагонізм та посередно причинилися до скріплення національної свідомости нашого сільського населення. Соціяльна агітація брилівців і сельробів з демагогічними кличами не вибилася на верх, хоч очевидно тут і там спричинювала деяке замішання і деморалізацію. На селі загально побідила українська стихія, ведена національною свідомістю своєї мети.

Інакше було у містах і у деяких містечках. Тут завдяки своєрідній національній структурі, у якій ніодна з трьох націй з правила не має абсолютної переваги над другою, за дуже малими виїмками, сполука двох націй давала перевагу при виборах над третьою, передовсім в IV. і III. виб. колах. Найслабшою чисельно, а найчастіше і економічно, була у більших містах українська сторона. У містах до війни здебільша не мали ми майже ніякої репрезентації, а коли і було кількох радних, то з правила національно неактивних, — в вже не мали ми ніякого впливу в самій управі міста за винятком всего кількох менших міст з сільським характером.

Для тих, що слідять відносини популяційні по східно-галицьких містах і знають основи економічного життя і розвитку цього краю, не було тайною, що так звана урбанізація Східної Галичини, хоч йде незвичайно пиняво, скріплює значно наш національний елемент по містах, що силою законів природи мимо політичного лихоліття що раз більше і відважніше буде посягати за впливом на громадську господарку і цей вплив буде здобувати.

На загал ми у містах ще за слабі, щоби цей вплив самостійно здобути. Здоровий самозаховавчий інстинкт велів шукати союзника. І такий знайшовся. Була це сіоністична партія, що дає загальний політичний провід жидівству, хоч вона у своїх рядах не має більшости жидівського населення. Провідники Українського Нац. Дем. Обєднання на місцях війшли у стисле порозуміння з місцевою сіоністичною організацією і виборчий бльок був готовий. Сіоністи Східньої „Малопольщі“ як відомі політичні утилітористи, знаючи політичну сороватість своїх коннаціоналів і їх недисциплінованість, коли безпосередно не є загрожені жидівські інтереси, у першу чергу самі потерпали за утрату свого політичного проводу у жидівському ґетто, що його без більшого труду здобули при соймових виборах в 1922 р. і у власному інтересі звернули свої очі і у другий бік.

Цею другою стороною була так звана партія польських „направячів“, з котрою сіоністи рівнож заключили виборчий пакт і в цей спосіб повстав принагідний бльок для переведення міських виборів, котрого центр творили жиди під проводом сіоністів, ліве крило українці, а праве польські направячі. Для опрокинення наклепів комуністичних і комунізуючих груп про якийсь мнимий політичний договір чи навіть угоду між українськими і польськими виборчими комітетами підчеркую, що ніякої політичної угоди ані навіть політичних розговорів не було, а переведення виборчої консолідації мало на меті виключно тільки уздоровлення міської господарки, в чім безперечно є заінтересована і українська сторона. Українська радикально - соціялістична партія як партія чисто сільська — суто аграрна, в додатку всупереч своїй теперішній вивісці остаюча під впливом чи проводом сільських кулаків-селян аристократів, з природи річи не мала чого шукати у міських виборах і не відограла тут ніякої практичної ролі. Зазначую однак, що і вона погодилася на загальну виборчу тактику УНДО по містах, чого доказом виступ її провідника д-ра Льва Бачинського в Станиславові, що підписав місцеву виборчу відозву за бльоком. Українська міська біднота пішла за У. Н. Д. О-ям за винятком всего кількох міст, де наше робітництво — ще більше польське, а передовсім жидівське — підпало під вплив комуністичних гуртків і в IV. колі спільно під їх проводом пішло самостійно, здобуваючи трохи поважніше число голосів тільки в Стрию і Тернополі, не провівши однак ніґде ні одного свого кандидата.

Вшехпольський табор по містах остав з правила на боці — за винятком кількох місцевостей як напр. Городок Ягайлонський і проти нього спрямували направячі вістре своєї боротьби, хоч не все з повним успіхом. Вшехполяки, до яких ще і досі належить більшість польської бюрократії, зуміли війти на лісту кандидатів I. виборчого кола, де польські бюрократи мали всюди перевагу і все таки майже всюди дісталися до міських рад, хоч і не у великому числі. З цього приводу боротьба у польському таборі зосередилася здебільша тільки до I. виб. кола і вшехполяки в кількох випадках — найяркіше в Станиславові — наперекір бльоковій провели своїх кандидатів у I. виб. колі. Та це були факти відокремлені; з правила побідив бльок.

Найбільше виборчого тертя було серед жидів. Вони, особливо жидівські купці, промисловці та ремісники, оцінюють здобуття радницького мандату більше може з точки особистого інтересу-ґешефту, бо титул „ґемайндерат-а“ підносить їх кредитову здатність в жидівському купецькому і банковому світі. Не диво, що богато жидів хотіло бути в громадській раді, а це давало причину до безконечних нарад, зборів і переговорів, так, що важко було усталити і число жидівських мандатів і розподіл мандатів між ними. На тлі мандатів не було між ними єдности нераз до останньої хвилі. Це часом самим жидам вийшло на шкоду як напр. у Збаражі, де українське і польське міщанство заключило в IV. і III. виб. колах окремий договір в поминенням жидів, не могучи з ними прийти до порозуміння.

Міські вибори виказали, що сіоністи далеко ще не кермують жидівськими масами. Без сумніву мають вони певний ідейний національний вплив на ці маси, але не у такій мірі, як це вони самі твердять. Соціяльне і політичне зріжничковання серед наших міських жидів куди більше, як серед нас або поляків. Від консервативної Аґуди, Мізрахі, Гітахдут понри лібералізуючих сіоністів всяких відтінків до комунізуючих Бунду і Поалей-Сіону-лівиці далекий шлях і хіба загроза жидівських інтересів як цілости може ці дуже далеко від себе стоячі групи доривочно злучити разом. А що при міських виборах такої безпосередньої загрози не було, то і зліплення одноцільного жидівського фронту часто не вдавалося.

Деяку ролю на жидівській виборчій шахівниці відограли і асимілянти. А використовуючи зручно соціяльні та політичні антагонізми і теперішню виборчу систему та певну допомогу правлячих кругів, провели майже всюди — зокрема у більших містах — по кількох своїх кандидатів з поміж полякуючої жидівської інтеліґенції. Та цей тип польського „Мошка“ в добі жидівського національного ренесансу є на вимерті, як це вже сталося у нас з нашим типом *gente Ruthenus — natione Polonus*. З фактом національного жидівського відродження мусить у нас числитися кождий реальний політик і ми з ним справді рахуємося. У Польщі цього факту далеко ще не доцінюють.

Міські ради у Східній Галичині чисельним складом своїх національних репрезентацій будуть хоч до певної міри — на всякий випадок грубо вірніше як перед війною — відповідати національному розложенню сил у даній громаді. До міських рад увійшли два нові національно свідомі чинники — національно-жидівський замісць довоєнного кагальняно-пропінаційного і український — цей по раз перший у більшому числі. — Ці два чинники нераз знайдуть плятформу до спільних виступів. А це в льокальній політиці буде зворотом на ліпше та причиниться до деякого уздоровлення дуже невідрадних сучасних відносин по містах, бо про повне не можна й думати хоч би з огляду на застарілий громадський закон.

З поміж українців до міських рад війшов з правила елемент національно свідомий і здебільша активний, хоч не всюди у відповідному числі, коли йде мова про більші міста. Найліпше під цим оглядом випали вибори в Стрию і Тернополі, відносно найслабше в Коломиї. Вимково не маємо представництва в деяких містах (пр. Сянік, Рудки), а причини цього треба шукати в замалій активности нашого тамошнього громадянства.

Значно гірше представляється справа з добором осіб. До міських рад увійшло за мало інтеліґентів (пр. Стрий і цілий ряд повітових міст), бо відомо кожному, який тяжкий тип, часто значно менше освічений як селяни, представляють т. зв. міщани, зокрема передміські рільники. У відносно замалому числі наших інтеліґентів в міських радах — найбільша ошибка виборчих комітетів. Бо вся дійсна робота спаде на цю горстку інтеліґенції, що її вибрано до міської ради. Найліпше що до цього списалися Бережани. Жінки в складі наших міських репрезентацій будуть тільки білими круками (Коломия, Стрий, Тернопіль), — так само як і у поляків; практичні жиди своїх жінок до громадських рад взагалі не вибирали.

Невдовзі прийде час на вибір міської управи, у котрій ми мусимо рівнож удержати належний нам голос, бо тільки тоді будемо мати відповідний вплив на міську господарку.

На кінець треба зазначити, що у містах виборчих надужить на загал не було так з боку міської, як і державної адміністрації.

Д-р Степан Баран.

Нові шляхи нашої кооперації.

За основну перебудову української кооперації в Галичині.

Не можна сказати, щоби сильно вибуяла по війні споживча господарська українська кооперація в Галичині опиралася на зовсім плоровних підставах і щоб організаційна структура кооперативної будови була доцільна й відповідала зовсім фактичним місцевим потребам. Належто часті заломлення тої будови на поодиноких місцях, безпорядки по поодиноких Повітових Союзах, а також по кооперативах першого ступня, вказують надто виразно, що ціла будова спочиває на крихких основах і що правильний органічний розвиток нашої споживчої кооперації не є забезпечений.

Хиби нашої кооперації є персонального й органічного характеру. Значиться: з одної сторони причиною заломлень нашої кооперації є лихий склад кооперативних робітників і діячів, а з другої сторони хибні організаційні основи кооперативної сітки.

Наша повоєнна кооперація зродилася з ідейного пориву українського громадянства і в перших часах повоєнної кооперативної роботи почини до кооперативної орга-

нізації і перші основи тої кооперації давали наші випробовані діячі, які в своїй діяльности кермувалися ідейними мотивами. Були це не рідко знавці теорії кооперації, які справам кооперації могли посвятити тільки вільний від фахового заняття час, не шукаючи в ній зі заробітку ані тим менше матеріяльного забезпечення свого істнування. Та на тих діячах розвиток кооперації не міг опиратися, бо наша кооперація в міру свого розвитку потребувала щораз то більше свідомих людей, які мали кооперативній роботі посвятити весь свій час і всі сили. Тим людям наша кооперація мусіла забезпечити матеріяльне істнування. Як довго наша кооперація була в пеленках, а спекуляція цвила, богато нинішніх кооперативних теоретиків і практиків дивилося згори на зусилля кооперативних діячів; колиж спекуляція упала, богато з них причалило до кооперації, приносячи туди обмаль теоретичних кооперативних відомостей, та за те богатий спекуляційний досвід. — Відтак важке положення нашої інтелігенції і півінтелігенції, а також попирювана думка: „Творім кооперацію для забезпечення існування нашої інтелігенції", спровадили в ради кооперативних практиків богато людей, яких привела туди не кооперативна ідея, а бажання забезпечити тільки своє матеріяльне існування або охота легкої наживи. Не можна сказати, щоби в рядах наших кооператорів було мало ідейних робітників або совісних виконавців свого обовязку, але ніхто хіба не заперечить, що є також багато таких кооператорів, з якими наша кооперація повинна як найскорше розпрощатися. Положення погіршує ще й та обставина, що коли в сільських кооперативах відповідальність винуватих кооператорів істнує в повнім обсягу, то значить, що винуватий платить „манко", а навіть дехто попадає в карний суд, то в кооперативах вищого ступня відповідальність є значно менша, або й нема її зовсім. Це осмілює кооператорів-практиків, які, зорієнтувавшися скоро в положенню, зачинають проявляти свою специфічну „діяльність".

Склад надзірних рад по кооперативах і Повітових Союзах не все стоїть на висоті своєї задачі. Є це звичайно чисті й чесні люди, які, не маючи потрібних теоретичних і практичних відомостей, не все можуть обняти круг діяльности цілого Союза і губляться в дрібницях або при несовісній Управі й урядовцях дають себе „брати" на ріжні бухгальтерійні „кручки" і „штучки". Нерідко буває, що в кооперативі твориться друга кооператива — з необмеженою порукою, та з обмеженою скількістю членів, або так звана „кліка", яка вже кооперує на власний пожиток. У такій кооперативі чи Союзі „кліка" старається усунути від впливу всіх „не-своїх" людей, спровадити до зера всяку контролю. Вибори там відбуваються в чисто „галицький" спосіб, зі всіми „тріками" і „штучками". Кліка старається передовсім усунути або таки „викопати" з дирекції і надз. ради всіх тямущих, чесних кооператорів, які не підуть їй на руку, як також усунути всіх урядовців, які можуть кооперативні „тайни" зрадити.

В сільських кооперативах шкодить також недостача підготування в книговодстві і купецтві, бо Повіт. Союзи замало звертають уваги на вишколення достаточної скількости відповідних сил, не говорячи вже про те, що більшість сільських кооператорів перенесла живцем до кооперації громадську етику сільських громадських рад і громадських зверхностей, яких звичайно девізою було, „громадське добро на те, щоби з нього користати". І стараються користати з кооперативи, що їй звичайно на добре не виходить.

Організаційна структура кооперативної будови є надто складна і противна кооперативній ідеї. Споживча кооперація має за ціль поставити продуцента і продукт його якнайближче до споживача, виключити всіх посередників, а вже рішучо не повинна вона драбини посередників побільшувати. А тимчасом у самій нашій кооперації є драбинка, і то зовсім непотрібна. Підставою нашої кооперації є, як відомо, кооператива першого ступня; кооперативи першого ступня лучаться в Повітовий Союз, а Центро-Союз у Львові є Союзом Повітових Союзів, який у споживчім ділі працює через Народню Торговлю. Коли сама Народня Торговля не має товарів з першої руки, а товари її як не дорожчі, то рівні в ціні з товарами інших ґуртівень у Львові і на провінції, то переходячи вже через Повітові Союзи є вони для кооператив першого ступня за дорогі. І в краю чується між кооперативами постійно великі нарікання на дорожнечу товарів у Союзах. Дорожнеча товарів є спричинена саме через подавання їх з рук львівської Централі до складів Повіт. Союзів. Справа була би в порядку, колиб кооперативи І. ступня діставали товар по ціні львівської централі — без посередництва Повіт. Союзів. Отже знесення Повітових Союзів? Так і ні. Знесення Повіт. Союзів як повітових ґуртівень, а задержання їх як повітових органів ревізійних і кооперативної пропаґанди. Повітові Союзи як товарові маґазини й органи організаційні і контрольні кооператив свій вік, думаю, вже пережили. Потрібні вони були в свій час, як прояви місцевої ініціятиви, для наладнання організації. Але нині повинні вони уступити місця новій формі кооперативної організації. Яка це форма? Коли вже Народна Торговля переняла ролю кооперативної ґуртівні, то вона має ту ролю виповняти в спосіб для кооператив І. ступня найвідповідніший. А найвідповідніше буде, коли Народня Торговля уладить здовж залізничого шляху Львів—Тернопіль, Львів—Станиславів і т. д. близько поодиноких залізничих стацій товарові склади, так, щоби ті товарові склади могли обслужити 20—30 кооператив в окрузі. Коли в місцевости при стації є кооператива І-го ступня, то та кооператива може обняти функцію окружного маґазину. Обслужити такий маґазин може один начальник маґазину, книговодець і маґазиновий помічник як урядовці Народної Торговлі — під її зарядом і контролею. Такі самі товарові склади, де того заходить потреба, могла би Народня Торговля урядити також по повітових і інших місточках, уживаючи до ведення тих складів кооперативи І. ступня по містах. Таких при залізницях товарових складів було би в повіті 1 або 2 — залежно від положення повіту. Повіт. Союзи стратилиб дотеперішні товарові аґенди, але зате кооперативи І-го ступня мали би товар по ціні справді ґуртівній і дісталиб сильні основи до розвою. Народня Торговля, маючи в руках обсаду місць урядовців по своїх складах, моглаб перебрати на свій етат найкращі кооперативні сили як начальників складів і т. д., а маючи над ними контролю, моглаб їх відповідно вишколити й повести. Дотеперішні Пов. Союзи осталиб як органи ревізії й пропаґанди, але вже не як самостійні особи правні, але як відділи Рев. Союза у Львові. — Колеґія ревізорів при Рев. Союзі у Львові — річ конечна і колеґії тої зносити не треба, але з другої сторони в повітах потрібні постійні організатори, інструктори і контрольори кооператив І-го ступня, які в своїм повіті стоялиб на сторожі правильного їх функціонування. Функцію цю могли би сповняти двох або навіть трьох урядовців; один з них повинен би бути рівночасно агрономом і вести роботу сільсько-господарського інструктора. Кооперативи І-го ступня були би відтепер членами Центро-Союзу, а побираючи звідтам через Народню Торговлю товари, радше були би схильні відступати половину, чи яку часть свого майна на матеріяльне забезпечення Центро-Союзу.

Це була би повна централізація маґазинового і організаційного ладу нашої кооперації. І ця централізація вийшлаб нашій кооперації певно на добре. Ті провінціональні діячі, що схотять в кооперації працювати, мають досить місця і простору до праці по кооперативах І-го ступня. Корисні, вироблені кооперативні робітники знайдуть приміщення при маґазинових складах Народної Торговлі і в повітових відділах організації і пропаґанди, як урядовці Рев. Союзу у Львові. Цілий кооперативний орґанізм зискає на справности, товари подешевіють, а кооперативні робітники дістануть досвідчений провід і змогу практичного вишколення.

Ще одно. В Повіт. Союзах, як звичайно в інституціях мало потрібних, є найбільше небажаного елементу для кооперативного руху. Пригадайте собі, як родяться Повіт. Союзи. Пригадайте собі тих усіх, що вчора ще не були нічим, а нині стали директорами Повіт. Союзу — з рації знакомости чи споріднення з повітовими впливовими діячами. Там, де треба учити інших, там директор сам мусить учитися азбуки кооперативного діловодства і книговодства. А не визнаючися в діловодстві кооперативи І-го ступня, він мусить вести аґенди Повіт. Союзу! Такі самі інші директори й урядовці, бо то знов самі кревні, знакомі й товариші. І з такими хибами Повітовий Союз родиться і від таких хиб умирає, ще як де є на місці відповідальні люди з голосом і авторитетом, там ще можна здержати розвал і наладнати правильне урядування. Але де того нема, там руїна і розвал певний. А навіть коли є сила й можність перевести санацію в Союзі, то хто був при такій роботі, той знає, що то значить і скільки то сил, нервів і спокою забирає. Ті, яких санація має діткнути, стараються рятувати свою честь, позицію і матеріяльне істнування. Надз. рада звичайно справи не рішає, хоч одна тільки така санація займає її щонайменше пів року часу. Відтак приходять 2 або 3 загальні звичайні і надзвичайні збори, анкети, комітети і наради — досить, щоби здеморалізувати в повіті все громадянство до краю і опротивіти кооперативні справи для загалу на довгі місяці. А все те звичайно через двох, трьох людців, які доволі кооперації нашкодили, а яких через статутові формальности і бюрократичні короводи годі позбутися. Задля того одного Повіт. Союзи вимагають реорганізації, бо через вічну потребу санації вони стали по деяких повітах правдивою карою божою. Коли всі урядовці маґазинових складів і організаційних відділів стануть урядовцями Народньої Торговлі і Рев. Союзу у Львові, то вони увійдуть в старі інституції, маючи досвідчених керманичів, а коли хто з урядовців переступить службовий реґулямін, то дисциплінарне поступовання ствердить дискретно вину чи невинність і справа буде скоро полагоджена — без анкет і засідань, без зборів і короводів. Повіт з приводу такої санації не потерпить ніякого потрясення.

Перебудова кооперативної організації у вказаних вгорі напрямах річ в краю достаточно назріла. Кооперативним низам треба дати дешевий товар і здорову, енергічну контролю. Треба поглибити заінтересування кооперативною орґанізацією через виклади з сільсько-господарської области і допомогу в поліпшенню рільного господарства. Треба знести Повітові Союзи Кооператив, а їх аґенди в ділянці товарово-маґазиновій передати Центро-Союзові, зглядно Народній Торговлі, в ділянці організації і контролі кооператив І-го ступня, Рев. Союзові у Львові.— Така перебудова виявить ріжні передбачені і непередбачені труднощі, які одначе дадуться легко усунути.

Д-р Володимир Левицький
(Зборів)

З побуту на Радянській Україні.

XIII.

Закінчення.

У ваґоні жара така дошкульна, піт ллється по голові. Отвираємо вікна і двері на перестріл. Не помагає, хоча вже вечеріє, бо температура сягає ще до 30. степенів Реоміра. У великій переділці, призначеній на чотири особи, їдемо в двійку з незнайомим подорожнім. Дві дальші переділки заняли кияне, що вертали домів з правописної конференції. Із старших є між ними акад. Кримський і Тимченко.

Акад. Кримський запрошує мене на вечеру, бо не може собі дати ради з обильними провіянтами, приладженими йому і п. Левченкові на дорогу в домі акад. Багалія. Їмо та розмовляємо.

Акад. Кримський був в останнє в Галичині на ювилею Мик. Лисенка. Згадує цей час з видимою радістю. Випитує мене про ріжних людей, а поміж ними про Остапа Ніжанковського. Від мене довідується, що його дня 23. травня 1919 року розстріляно в полі під Стриєм, без вини і без суду.

Ак. Кримський оповідає про свої переживання в р. 1920. Двічі ставлено його до розстрілу під стіною на подвірю Академії за те, що не сказав, де є більшовицька друкарня, про якої приміщення не мав найменшого поняття. Двічі давали союзники Петлюри команду до стрілу і щойно опісля пустили ученого на волю. За цей час тривоги, акад. Кримський посивів та полисів. Раньше не було у нього одного сивого волоска.

Від р. 1914., коли вибухла світова війна, не один учений, чи діяч на Великій Україні пережив такі самі хвилі, як акад. Кримський.

На акад. Грушевського стріляв в р. 1917. галицький русофіл. Вдруге оминув акад. Грушевський смерть, скриваючись під Києвом перед гетьманською владою. Дім, де скривався учений, упав нічю жертвою гранату. Цілком випадково ночував тоді акад. Гр. в Київі, бо провідник спізнився, а пізним вечером стояли по вулицях гетьманські стежі, що контролювали прохожих людей.

Через ті переживання люди на Україні перемінилися у своїй психіці. Нема цієї сердечности, яка бувала раніще. Люди стали недовірчивими, але й більше склонними до принимання всяких наклепів за правду. А дехто з галицьких українців, замісць того, щоби писати про великі хвилі, що нас підтримували і підтримують на дусі серед лютого времени, пустився на погані, нераз шкідливі, а на всякий спосіб кривдячі наклепи.

Такої кривди досвідчив в р. 1924. акад. Грушевський від одного з Галичан, котрого він заєдно підтримував і через нього не мало пережив прикростей.

Не поминуло й мене вістря пера одного з галицьких українців, що до громадської роботи не скорий, але зате до забави людською честю виявив чималий талант.

Привід до цієї забави дав цьому чесному і многонадійному чоловікові (бо, без сумніву, він себе таким вважає) мій перший побут на Україні. По повороті до краю, вважав я умісним поділитися моїми вражіннями і виголосив чотири доповіди, на котрих публика зійшлася дуже численно. Згадував я у цих доповідях також про працю в Академії та висловлювався про неї з щирим признанням. Було це при кінці жовтня 1926 р. Майже в три місяці пізніше (дня 15. січня 1927 р.) написав цей „чесний" чоловік, що без сумніву, не був ані на одній моїй доповідів, наскрізь до Києва, в котрім заважав, що я про Академію Наук висловився з призирством, що прилюдно зневажив двох академиків і т. д. Цей „многонадійний" чоловік обсмішив у пасквілю не тільки мене, але й мого пок. Тестя, що від десятилітнадцять літ спочиває в гробі.

„чесний" чоловік закінчив свій пасквіль ось якими „чесними" словами: „Не виявляйте мого імени, бо проф. Студинський знається добре з польською поліцією і на мене готова спасти ще яка халепа".

В такий спосіб зберігав „чесний" чоловік, що писав пасквіль „в імя загального добра", свою особу перед відповідальністю. Мене цей чесний чоловік не міг образити і я згори зрікаюся всякої сатисфакції.

Один з галицьких українців, що від 10. літ працює на Україні і ставав навіть перед судом, отже не комуніст, сказав мені таке:

„На Україні працює нас галичан понад двайцять тисяч душ. Просіть галицьку пресу, щоби не утруднювала нам нашого становища. Чи мале так багато эбуту для праці і хліба в Галичині, щоби нам тут ускладнювати наше життя? Нехай преса критикує, але нехай не обезцінює того, що тут будується. В кого стати за перо ніжної тонкої аналізи Остапа Вишні, нехай пише! Одначе нехай ніхто не кидає маловартних, хоч би фільмових дотепів між галицьку публику. Ми вже і так перелотенкували галицьку державність!"

Цей галицький діяч переповідав мені ріжні статті з галицької преси, за якими мені годі шукати. А що люблю покликуватися на факти тому й подаю для ілюстрації початок статті „За Збручем кипить", поміщений в перемиськім „Українськім Голосі" ч. 30 (413) — дня 24. липня 1927 р., де читаємо:

„На Радянській Україні йде загострена боротьба між незорганізованими, обезправненими, українськими національними силами і верховодячою там комуністичною клікою, яка має в руках всю владу". Пишучи таку статтю автор, видно, забув, що в цих початкових словах міститься донос на „обезправнені, українські, національні сили", та що вслід за тим готов загостритися режім? А скільки кривди може заподіяти така стаття тим галицьким українцям, які залишилися на Радянській Україні, коли галицький часопис так малює боротьбу „обезправнених, українських, національних сил", якої в дійсності там нема?

Я не комуніст — але пишу ці стрічки як обєктивний обсерватор і активний громадянин.

Доїздимо до Київа і вертаємо авто до наших приміщень. Минули ще три дні на полагодженню літературних орудок, яких мені також до Київа передано чимало та на прогулках. Був я у акад. Грушевського і його рідні, зложив візиту акад. Кримському, зайшов до акад. Єфремова, щоби побачити рукописний „Кобзар", ілюстрований Башиловим і Бальменом, відвідав п. Савченків. А не було дня, щоби я не заглянув за старовиною до церков, або не придивлявся чудовій панорамі Дніпра і околиці, чи то з галерії Андріївської церкви, чи з під статуї Володимира. Бачив я також зверху невеличкий домок на хрещатівськім переулку за давною Думою, в якім колись зупинився Шевченко. Дімок гарно відновлений а в ньому задумує радянська влада примістити музей, звязаний із життям і творчістю Кобзаря України.

З України привіз я подяку від акад. Грушевського для Наукового Тов-а ім. Шевченка за срібний вінець, переданий Ученому з нагоди шістьдесятьліття життя, а 40-ліття наукової творчости і незвичайно милий привіт Історичної Секції УАН. на зїзд українських природників та лікарів, що відбувся в днях 5—6 червня у Львові.

Кирило Студинський.

Надзвичайна сесія сойму у вересні.

Варшава, 2. серпня 1927.

Нині в салі конвенту сеніорів сойму відбулась під проводом марш. Ратая конференція представників соймових клюбів, за виїмкою клюбів нац. меншостей, Стронніцтва Хлопского і Клюбу Праці. Представники партій, беручи під увагу бажання сенату, щоби сесія сойму і сенату почалася щойно в перших днях вересня, постановили придержатися до того речинця. З партій присутних на конференції лише ХН було думки, що скликання сесії не є вказане. Перед речинцем скликання сесії відбудеться ще одна конференція представників партій для устійнення програми праць сойму і сенату.

Виборчі вислідм.

ЯВОРІВЩИНА.

По селах Яворівщини відбулися вже майже всюди громадські вибори. Виборчою роботою повіту кермував Український Виборчий Повітовий Комітет (канцелярія — п. *Петро Волощак*), в Яворові. Висліди такі: у с. *Тучапах* вибрано 24 радних, всіх українців. У с. *Новосілках* 16 радних, національно свідомих українців. У с. *Віжомлі* вибрано 16 українців і 8 латинників. Поляки внесли протест. У с. *Молошковичах* вибрано 16 радних — всіх українців. Хруні внесли протест. У с. *Верлихові* вибрано 16 радних, всіх українців. Хруні внесли протест. У *Бруховичах* вибрано 7 українців і 17 латинників, напів уже поляків. Село мало свідоме й цілком, на жаль, досі незорганізоване. У с. *Прилбичах* вибрано 31 українців і 1 польку. У с. *Ротіні* вибрано 32 радних, всіх українців. Хруні внесли протест. У с. *Черчику* вибрано 16 радних, всіх українців. Стара „рада" з наказним війтом, одиноким поляком, вносять протести. У с. *Поруденку* вибрано 16 радних, всіх українців. У с. *Поруднї* вибрано 8 українців і 8 поляків. До ради належить також польський вірилїст. Село має понад 75 прц. українців, а ледви 25 прц. польських зайдів-кольоністів. Недобрий вислід виборів у тім селі є наслідком махінацій польського виборчого комісаря, який безправно повписував до 1. і 2. кола багато поляків, щоб тільки осягнути більшість. У с. *Любинях* вибрано 24 радних українців, 4 хрунів, 2 поляків і 2 кацапів. Українці хотіли йти тут на компроміс з кольоністами, але тому, що поляки хотіли тільки використати легковірність українців і самі не голосували на компромісову лісту, українці повичеркали з лісти поляків. Польські виборці дещо обурені на своїх провідників. Хруні й кацапи внесли протест. У с. *Вільці Росіївській* вибрано 16 радних, 14 українців і 2 латинників. У с. *Черниляві* вибрано 32 радних, самих свідомих українців. „Русский" о. Крушинський враз із хрунями вніс протест. У с. *Нагачеві* вибрано з 4-го, 3-го і 2-го кола: 18 свідомих українців; 1-ше коло здобули хруні й мазури через жидів, які голосували й вели агітацію за хрунівською лістою; з першого кола вибрано 4 хрунів і 2 мазурів. У с. *Семирівці* вибрано 16 радних, самих українців. Хруні внесли протест. У с. *Дрогомишлі* вибрано тільки 12 українців; з 1-го і 2-го кола вибрано 5 „порядних русінуф", 5 поляків і 1 жида. Вина наших людей, що не хотіли трохи зачекати під виборчим льокалем. У с. *Яжеві Старім* наслідком невписання 800 виборців на лісти і сфальшування ліст вибрано 8 українців і 40 хрунів. Внесено протест. У с. *Залужу* вибрано 24 радних, свідомих українців. Хруні внесли протест. У с. *Яжеві Новім* вибрано 16 радних, всіх українців. У с. Шклі вибрано 21 українців, 1 кацапа і 2 поляків. Поляки вийшли завдяки хруням. У с. *Старичах* вибрано 30 українців, 1 поляка і 1 німця. У с. *Старицькій Волі* вибрано 12 радних, всіх українців. У с. *Вільшаниці* вибрано 9 українців, 1 кацапа і 14 хрунів. Внесено протест. У с. *Верблянах* вибрано 40 радних, всіх українців. У с. *Лiвках* вибрано 16 радних, всіх українців. — Разом: На 26 громад лихо випали для нас вибори в 6 громадах, добре в 11, дуже добре в 9-ох.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·90 при дещо сильнішій тенденції. Банк Польський платив за долара в готівці 8·83, Ню Иорк 8·91, англійський фунт 43·38, швайцарські франки 181·89, французькі франки 34·88, німецькі марки 211·80, австрійські шілінги 125·64, італійські ліри 48·35, чеські корони 26·45.

Збіжє.

Овес 33—34, кукурудза рум. 29·75—30·25, сіно солодке пресоване 7·50—8·50, солома пресована 4·25—4·75, гречка 40·00—41·00, ріпак озимий 53·50—54·50, грисік кукур. 52—53, мука кукур. 34·75—35·75, отруби житні 21·25—22·25, крупи гречані 84·00—86·00, пшоно 81·00—85·00, крупи ячмінні 66—68, пенцак 66—68.

Посол Патек у Варшаві.

Варшава, 2. серпня 1927.

Нині приїхав до Варшави польський посол у Москві Патек. У тутешніх політичних колах кажуть, що його приїзд є у звязи з тим, що уряд С. Р. С. Р. зголосив низку предложень у справі пакту про неаґресію.

Морська конференція.

Женева, 2. серпня 1927.

Пленарне засідання морської конференції відбудеться в четвер. Посередництво Японії було безуспішне, бо американські й англійські делеґати обстоюють своє становище. Здається, що конференція скінчиться в четвер колиб навіть не прийшло до компромісу.

Переворот у Портуґалії!

Відень, 2. серпня 1927.

Тел. Комп. повідомляє з Лісбони, що в Портуґалії приготовляється переворот. Рахуються з реконструкцією кабінету, як лише покінчуться переговори зі закорд. банкирами в справі позички. Кажуть, що полковник Фрайтаґ буде премієром. З інших джерел подають, що в Портуґалії побоюються рояліетичного перевороту.

Протидержавна аґітація грецьких офіцерів.

Відень, 2. серпня 1927.

З Атен повідомляють, що там арештовано 4 офіцерів ген. штабу зате, що вели протидержавну аґітацію та старалися вможливити поворот до влади бувш. диктаторові Панґальосові. Арештовані були членами широко розгалуженої орґанізації.

Ліквідація повстання на Україні.

Варшава, 2. серпня 1927.

Аґенція Всходня повідомляє з Київа, що діяльність Г. П. У. для ліквідації повстанчих осередків дала доволі значні висліди. Роззброєно кількасот повстанців. В бердичівськім і винницькім окрузі відділи Г.П.У. звели справжні бої для зліквідування повстання. В Шепетівці розстріляно якогось Кочешока, обвинуваченого в шпіонажі на користь Польщі.

Грізний вибух Везувія.

Населення втікає в переполосі.

Рим, 2. серпня 1927.

З Неаполю подають, що діяльність Везувія останньої доби ще більше зросла. З кратеру плизуть великі потоки лави у східному напрямі. Населення дооколичних сіл утікає в переполосі до Неаполю.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Безпідставне захоплення.

Львів мав через кілька днів незвичку сензацію. Може вона й не булаб така велика, колиб не огірковий сезон, у якім нічого не хоче чи не може діятися, хіба якась пяна авантура в каварні „Републіка".

Львів, як кажу, мав сензацію. Приїхав сюди світової слави цирк Клюдського і розтаборивсь на Місіонарській площі.

Пішли в кут усі театри, кіна і тим подібні „Кві про кво", а все що жило, гнало швидко як вакаційні дні — там, де ревіли слони, пищали малпи, скреготіли папуги, цьмакав гіпопотам, іржали коні та зебри, ревіли воли, медведі та тигри, а директор цирку обводив представників преси по звіринці.

І я був у тій компанії... (Не в тій що ревіла ані в тій що бігла, а в тій що оглядала!) Оглянув усе докладно і далебі не знаю чому Львів так захвилювався від приїзду цирку?!..

Цирк, правда, гарний, великий і богатий, але чи є який цирк на світі, щоб міг львовянам заімпонувати?!

Малпи?! Слони?! Гіпопотами?! Медведі?! Тигри?! Воли?! Папуги?! Може вужі і крокодилі?!... Ні, нема таких звірюк, на які Львів вирячив би здивовані очі.

Або може я інакше бачу як інші?!...
В такому разі гляньте крізь мої окуляри:

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Толкуйте, доказуйте ви комусь про очевидно ясну справу. Коли він тільки головою махає, а своє робить — це слон.

Тягніть ви кудись когось, де він давно повинен бути, а цей хтось іде постогнуючи — це віл.

Прийдіть до когось високо поставленого (в людських чи у власних очах) а він вас навіть не просить сідати — це медвідь.

А мало вам того, — їдіть на всілякі збори. Залежно від того, який пол їх уладжує, ви побачите там або папуг, або малп, або тигрів, або все це разом. Невжеж ніхто не завважував цього, оглядаючи звіринець цирку?!...

Дивився я на клітку з малпами і без іронії, приходили мені на думку людські товариства, не скажу якого типу. Кожна з них хоче старшувати, кожна нібито відпекується, а всі одна одну підозрівають у надмірній амбіції. Одно є там вічне, незмінне й усвячене традицією сварка!

А клітка з папугами, старими, вапірними, а сварливими. Чи може захопит кого новиною?!... Вічно оглядають прохожих і переказують собі, що бачили, а як і нічого не бачили... теж переказують.

Во істину кажу: Не має на світі такого звіринця, щоб міг заімпонувати нашому містові.

Мало того. Львів може Клюдскому заімпонувати. Його крокодиль не пустив ні одної слізки, а в звіринці я не бачив ані одного дикого осла.

Галактіон Чіпка.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— **Просьба до Вп. Дописувачів.** Наших Вп. Дописувачів просимо ще раз писати до нас виразно, читко й широко і тільки на одній стороні паперу. Нечиткі дописи ми примушені переписувати, а це забирає нам багато часу й опізнює появу таких дописів. Найкраще булоб присилати нам дописи, писані на машині, бо їх найлекше прочитає і редактор і складач.

— **Спека.** Спека, що відвідала цього літа, після холодних тижнів, стільки країв і підсонь, заглянула і до нас останніми днями. Смажимось у місті як конфітури або варимось як олово в лінотипних машинах, що виливає ці рядки. Але крім помилок не почуваємо ніяких поважніших наслідків гнітучої температури. Послухайте, що діється підчас спеки в Ню Йорку. На Коні-Айленд збожеволів від горячі кухар. Він вибіг із кухні з великим ножем до ресторану, де одночасно гості придивлялись кервавій фільмі на екрані. Присутні на вид страшного кухара, почали втікати в паніці і обкидували його кріслами, тарілками, — усім, що було під рукою. Кухар вибіг на вулицю, почав промовляти з якогось стовпа і різати ножем прохожих. Поліція надаремне силкувалась підійти до нього і мусіла остаточно його застрілити. У нас таких трагедій нема. І в нас люде теж сходять з глузду, але не так неждано і не в такій страшній температурі!

— **Жнива.** Знавці кажуть, що під нашим небом будуть цьогорічні жнива бодай на 15 прц. кращі як минулорічні. Коли зважити сотки стихійних катастроф по всьому світі, треба признати, що небо є для нас сильно вибачливе.

— **Костовище в церкві св. Петра і Павла.** При нагоді обнови церкви св. Петра та Павла на Личакові найшли в одній стіні скриту жолобину, яка є ходом до підземелля. Підземельне склепіння, вповні засипане, є чимсь у роді цвинтарища, звідки добули велику скількість людських черепів і костей. Покищо знавці не розслідили походження цього великого костовища.

— **„Один русин і один жид"** спинили авантуру, бючись при вул. Леґіонів, біля Каси Ощадности і йдуть прізвища. Так виглядає новинка в останнім „Слові Польськім". Якби ми хотіли йти за прикладом органу високої всепольської ідеольогії і при всіх крадіжах, вломах і дефравдаціях показувати пальцем на національність їх героїв.

— **Свинська історія.** Львівські громадяни, що люблять ковбасу, мимохіть здрігнуться від свіжої новинки, що від кількох літ іструвала у Львові ковбасня, яка вживала у своїх виробах шляхотнішого мяса, ніж свинське: конини. Ковбасник Новак, відомий львівський багатій, що попав у слідчу вязницю, має, як пишуть, на совісти ще інші нечисті справи: спроваджував темними шляхами спірт, підроблював документи ветеринарів з оглядин свого непевного мяса, яке постачав для війська, то-що. Як не як, а з цієї історії видно, що деякі львівські свинарі мають свинське щастя, а їх клієнти кінський шлунок, коли так довго видержали.

— **Від віри предків відрікся** офіціяльно внук великого жидівського письменника Єгуди Лейби Переца, прийнявши християнство. Жидівська преса пояснює цей перехід впливом матері 25-літнього Вільгельма Переца, яка була завзятою „асиміляторкою".

— **Кохання має крила,** коли його піддержують доляри. Так сказала собі молода, бо 17-літня Камеріана, зпад Полтви, але повна досвіду. Взяла батькові із шафи 1000 долярів і свого 21-літнього нареченого Бліца і „бліцом" чкурнула у світ, навіть не подякувавши родичам за кошти передшлюбної подорожі. Коли поліція попсує їй цю подорож, дівчина готова мати все життя жаль до „прозаїчних" родичів, що задля „дурних грошей" роблять такий „гевалт".

— **Катастрофи і трагедії.** На львівській залізниці кинулась під поїзд молода жінка, невідома. — 19-літня служниця Ріц, утративши службу, пробувала отруїтись соломяком (амоняком). — Між Більчем Зол. і Озерянами (Борщів), трьох бандитів чи аматорів напали на купця Павла ровозів у Белзці, Нацьоровський. — У Катовицях авто переїхало львівського інженіра Вронського. — У Віляновї біля Варшави поїзд переїхав дві жінки підчас натовпу пасажирів. — Біля Здолбунова кинувся під поїзд управитель складу паровозів у Белзцю, Нацьоровський. — У Зельонках біля Кракова 19-літній парубок Кудасевіч, пяний, пробив брата ножем. — У селі Рересдорф (Саксонія) селянин Енгельман повісив себе і двоє малих дітей. — У Бразилії при зударі двох поїздів згинуло 25 осіб; чимало ранених. Ось кілька розсіяних звісток по пресі, тільки за один день.

— **Смерть воєнного винахідника.** У Біргінтоні помер англ. мистець-маляр Соломон Дж. Соломон, який підчас війни найшов спосіб ошукувати ворога маскуванням коліру предметів. Його ідеєю було малювати танки колірюм землі, пароплави колірюм моря, гармати колірами кущів і дерев. Від вибуху війни він уповні посвятився такому „патріотичному" мистецтву, знехтувавши образами, які 15 літ тому зробили його славним (напр. „Кассандра", „Самсон", „Ніоба").

— **Із спорту.** У Ризі, підчас перегонових змагань на 3000 м., переможцем вийшла латиська штафета, випереджуючи славного фінляндського бігуна Нурмі на 19 секунд. Перебігла цю віддаль в 8 хвил. і 11,3 сек. — У змаганнях ходу на віддаль 504 км. від Парижа до Страсбурга, зазначено досі такі результати: минулорічний переможець Лінде́р іде із середньою швидкістю 9 і пів км. на годину. Інший піхотинець Годар побив світовий рекорд, перейшовши за 24 години 197 км., але втомлений почав відпочивати і дав себе випередити Ліндерові.

— **Політичні новинки.** Литва приготовила проект зміни конституції; у вересні загальні вибори. — На радянській Білорусі введено пробну примусову школу для дітей уроджених від 1919—1921 р. — 900 міл. позички приготовляють Злучені Держави для Европи. — Бразилія прийняла 118 голосами проти 18 проект закону для боротьби з комунізмом. — Конференція англ. шахтярів прийняла резолюцію: домагатись націоналізації вуглевого промислу. — У державнім московськім скарбі відкрили великі зловживання. — Ріжні спекулянти купують у Польщі від приватних осіб царські 1000-рублівки за 5 зол. буцім то з дорученням англ. банкирів. — Голяндський уряд висилає всіх комуністичних діячів на самотний острів, у глибину Нової Гвінеї. Це місце осідку Тамай-Мерай (зване „Червоною Землею") відокремлене від світа. Заточенці працюють на ріллі або риболовством і дістають спочатку 25 гульд. місячно. На острові — малярія. — У найближчих днях виїжає з Гамбурга в Бордо корабельний док, вибудований Німеччиною для Франції на рахунок репарацій. — До Дабліна приїхав перший представник Америки у вільній ірляндській державі.

— **Літературний куток.** Данський уряд який більш як якийнебудь інший, опікується літературою, призначив одному з найбільших своїх письменників Генрикові Понтоппіданові почесну плату, з нагоди його 70-літніх уродин. Понтоппідан — лавреат Нобля, відомий в Европі не від нині. Його повість „Щасливий Івась" зробила його славним у Німеччині ще 20 літ тому. Всі читали тоді із захопленням „Обіцяну землю" і „Царство мертвих". І у нас більш 20 літ тому, вийшов переклад його збірки „Із хат" у Видавн. Спілці, — але вона ще до нині не вичерпана, присипана книгарським порохом. Один з найкращих знавців селянської душі, незвичайно простий мистець, ще й своєрідно-національний, не був ніколи популярний. Твори Понтоппідана мають у данській літературі виїмкове моральне значіння як борця за суспільний розвиток своєї країни. Він менший артист як Якобсен або Банг, але борець такого типу як Кіркегард або Брандес.

— **Невідома жінка.** У Льондоні заарештували на вулиці молоду жінку, яка співала приємним голосом, заробляючи так на хліб, але виглядала підозриво. Її завели на поліцію для допиту: хто вона. Вона не могла дати ніяких пояснень, бо сама не знала. І досі, ні вона ні поліція не в силі дійти її родоводу. Жінка помістила в „Дейлі Мейль" свою фотографію з підписом: „Чи не зможе хто дізнатись, хто я така і завести мене до яких моїх знайомих. Я не знаю свого прізвища і можу себе хіба звати „невідомою жінкою". Тут маємо до діла одною з численних недуг утрати памяти.

— **Слава Чапліна.** Наслідком розводового процесу Чарлі Чаплін мусів покинути моральну Америку, яка почала його бойкотувати. Европа кинула йому на осолоду привітну китицю у виді міліонових гонорарів. Не диво — цеж одна з найпопулярніших осіб у світі, завдяки силі кіна. Недавно один англ. часопис розписав між читачами анкету: кого вони вважають найвизначнішими людьми в світі. Із одержаних відповідей виявилось, що читачі цієї газети крім неї і кіна не мають інших способів інформації про світ. Бо найбільшими для них сучасними людьми це Льойд Джордж, Бернард Шов і Чарлі Чаплін. Коли про цей результат дізнався Шов, він відповів так: „Себе я знаю досить добре. Про Льойд Джорджа я дещо чував. Але хто такий Чарлі Чаплін?"

— **Патрон авт.** У Парижі святкували цими днями оригінальне свято: у честь патрона авт. Є ним св. Христофор. Чому Христофор, який жив ще тоді, коли люди їхали тільки кіньми, а авта ще й не було на світі — ніхто не знає. Факт такий, що на кожнім авті малюють особу св. Христофора і тепер хотять його портрет перенести вже й на літак. Віруючі в опіку св. Христофора над новими винаходами кажуть, що Ліндберг ніколи не був би долетів до Парижа, якби на своїм літаку не був приліпив маленький святий образок з подобою Христофора, переданий йому якоюсь жінкою безпосередно перед його летом.

— **Світова всячина.** В Америці зібрали 31.186 дол. дару для матерей франц. летунів Нанжесера та Колі, що загинули безслідно. — Нім. летунський союз призначує 2 нагороди: 100.000 марок за перелет до Америки і 75.000 за рекорд довжини лету. — Поїзд між Молодечним і Вильною обстрілювали бандити. — Франц. посла Шавань засудили на 3 місяці вязниці і 10.000 фр. кари за те, що переїхавши чоловіка, не задержав авта, а поїхав далі. — У півн. Китаю спеки доходять до 45 ст. у тіни; є випадки смерти. — В Единбурзі почався 95-ий конґрес британського медичного товариства в участю 2000 лікарів. — У Ню Йорку страйк підземельної залізниці; минулого року такий страйк тривав 2 місяці і скінчився невдачею працюючих. — У Ленінграді припинили свою діяльність книгарні: „Економическая Жизнь", „Госіздат України", „Гудок", „Проміздат" і ще дві інші. — Льорд Ротермір, власник найбільш читаного англ. денника „Дейлі Мейль" і інших газет, приїхав у Париж, щоби купити акції деяких франц. ґазет. — Провідник англ. вуглекопів Кук заявив, що в жовтні або листопаді можна сподіятись нового страйку шахтярів в Англії. — У Римі підписана італійсько-мадярська конвенція, яка передбачує створення в Фіюме вільної смуги для Мадярщини. — 18. липня зареєстрували в Англії 1,048.000 безробітних, на 11.484 більше як минулого тижня, але на 583.268 менше як минулого року в цей час. — У Москві скінчили будову центр. телеграфу. „Красная Газета" впевняє, що це одна з найбільше зразкових будівель в Европі зпоміж телеграфічних заведень. — Аргентина рішила наново вернутись до співпраці з Лігою Націй. — Ген. секретарем Соц. Союзу Праці у Франції вибраний знову Жуо. — У Кольонії нім. націоналісти зневажили потайки 71 могил на окопиську. — У Криниці є в цьому сезоні більш на 2000 осіб як у минулім; від 1. травня до 1. серпня разом 15.000 літників.

— **З кіна.** У кіні „Палас" нова сальоново-сензаційна драма „Тайна шлюбної обручки" і весела комедія „Переносини з переponами". — У кіні „Коперник" нова прем'єра фільма „Королева рабів".

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Яремчі. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвальє 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

На українську культурну станицю.

На Народній Дім у Холмі

Зложили далі: 39) о. д-р Роман Яценків (Нараїв) 5 зол. і кличе: о. Вергуна в Подусільній і о. Лотоцького Ореста в Болотній; 40) М. Бордун (Викоти) 5 зол.; 41) о. Петро Процик (Грималів) 5 зол. і кличе: о. Ореста Дурбака в Глібові і о. Т. Пайкуша в Остапю; 42) Захар Рудик (Львів) 5 зол. і кличе: д-ра Яр. Гузара в Галичі, Петра Глібчука в Тисаві і о. Іллю Яворського в Бані-Борщелов; 43) Чеслав Добровольський (Слонім) 5 зол.; 44) Стефанія Савицька (Львів) 5 зол. і кличе: Олю Левкевич Криниця, Маринцю Твердохліб Пахівка, Тадея Прокопишина Львів і Миколу Залізняка Варшава; 45) Іван Мусій (Львів) 5 зол. і кличе: Андрія Микитку, Михайла Гаруха і Миколу Галушку.

*

Датки слати до Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10/II.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

PROMETHÉE. Organe de défense nationale des peuples du Caucase, de l'Ukraine et du Turkestan. Зміст: *Le problème de l'Est Européen *** L'Union fait la Force *** Un appel aux peuples du Caucase *** L'état actuel du problème Ukrainien D. Andriewski. Le Turkestan Janal. Une manifestation Franco-Caucaso-Ukranienne *** La Toison d'or La Géorgie économique L. Coquet. Les visées Soviétiques en Afghanistan et la tactique bolcheviste au Turkestan A. Dumoulin. Un Héros des guerres de l'indépendance Ch. Rostan. Le 50 anniversaire du soulévement du Caucase *** Fête nationale de l'Azerbaidjan *** Fête nationale de Géorgie (discours) D. Chatechidze. Presse. Un nouveau confrere. Chronique. Bibliographie.*

Відозви і комунікати.

В справі допомоги для господарів, пошкодованих стихійними нещастями в 1927 р.

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар" повідомляє:

Покликуючись на наш комунікат в числі 14 „Сільського Господаря" з дня 15. липня 1927, взиваємо всі наші Філії і Кружки і просимо всі повітові економічні установи, впершу чергу Повітові Союзи Кооператив та повітові кредитові кооперативи, щоби в речинці, проголошенім нами, себто до 15. серпня 1927 найдальше предложили нам на адресу Львів, Зіморовича 20, докладні викази шкід у засівах, спричинених стихійними нещастями на протязі весни й літа ц. р.

Виказ має обнимати: 1. Назву громади й політичного повіту. 2. Час спричинення шкоди. 3. Рід стихійного нещастя (дощі, виливи, град і т. п.). 4. Список пошкодованих господарств з поданням, кілько моргів засівів мало господарство і кілько моргів є знищених, з зазначенням поодиноких родів культури та степеня їх знищення. 5. Кілько господарств не має чим засіяти піль з осінию (подати кількість потрібного насіння в метричних сотнарах для поодиноких родів озимих збіж (для акції тепер?) і яких збіж (для акції з весною). 6. Кілько родин з причини стихійного нещастя не має збіжа на виміл і прожиття (подати кількість душ) та паші на прокормлення худоби (подати кількість штук коней, рогатої худоби, овець і т. п.). Викази шкід, опрацьовані Краєвим Товариством Господарським „Сільський Господар" у Львові, дадуть йому змогу належно заступитися при допомоговій і кредитовій акції, яка буде переведена через воєвідські комітети рільної допомоги на протязі місяця серпня. Заразом подаємо до відома в доповненню нашого комунікату з дня 15. липня ц. р., що воєвідський комітет рільної допомоги в Тернополі розділив признаних йому з міністерства рільництва 250.000 зол. на кредитову поміч для пошкодованих у повітах: Бережани 15.000 зол., Броди 55.000 зол., Зборів 45.000 зол., Золочів 45.000 зол., Перемишляни 15.000 зол., Підгайці 20.000 зол., Тернопіль 35.000 зол. Лишилася ще резерва в сумі 20.000 зол. З отсеї доразової кредитової допомоги можуть користати селянські господарства нижче 15 гектарів площі, які у своїх засівах потерпіли шкоди найменше у 50 відсотках. Кредит є 15 місячний і буде розпроваджений через Державний Рільний Банк за посередництвом українських і польських кредитових кооператив.

ОПОВІСТКИ.

Традиційна прогулька на Маківку. Дня 6. серпня ц. р. в год. 6·25 рано виїздить зі Львова прогулька на Маківку. Прогульковців зпоза Львова, які хотіли взяти участь у цій прогульці та відвідати стрілецькі могили, просимо долучуватися по дорозі на шляху Львів—Стрий—Сколе—Тухля, до цього поїзду. Для львовян, якщо зголоситься більша скількість, можна буде подбати про залізничі знижки. Зголошуватися до четверга 4. серпня год. 12 Львів, Руська 18. *„Червона Калина"* 1-1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.